

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Mariestads kommun

*Lars Dahlin
Certifierad kommunal
revisor*

*Anette Fagerholm
Emil Biström*

Mars 2017

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	5
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	7
3.3.	Rättvisande räkenskaper	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	9

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed, även om den på vissa områden kan utvecklas ytterligare.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är inte uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall är i allt väsentligt förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är delvis uppfyllda.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsmed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-03. Kommunstyrelsen fastställde årsredovisningen 2017-03-13 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-24.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningschef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Upplýsningar lämnas inte om flyktingverksamhet eller avveckling av den gemensamma Avfallsnämnden i samband med övergång till Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS).

Av årsredovisningen framgår i viss omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Koppling till satta mål kan med fördel göras samt hur detta kommer påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas till viss del men däremot saknas liknande nyckeltal för verksamheten. Olika typer av nyckeltal skulle vara relevant att visa från olika verksamhetsområden. Detta bör på ett tydligare sätt framgå av förvaltningsberättelsen.

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet.

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplýsningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplýsningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Det finns inget underskott från tidigare år att återställa, däremot redovisas reavinst. Med anledning av kommunens soliditet och ansvarsförbindelse, så kan inte avsättning till resultatutjämningsreserv göras i år trots ett relativt gott resultat. Kommunen redovisar utifrån det en ekonomi i balans för år 2016. Förvaltningsberättelsen innehåller även en utvärdering av ekonomisk ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt Vision 2030 som består av fem delar. Under visionen finns fokusområden som bedöms vara viktiga att fokusera på de kommande åren för att nå visionen. Fram till 2019 har följande fokusområden prioriterats:

- *Boende*
- *Kommunikationer*
- *Ungdomar*
- *Lärande*
- *Besöksmål*

Inom ovanstående fokusområden ska nämnderna varje år ta fram minst fem mål för hur nämnden ska bidra till att förverkliga Vision 2030. Varje mål kopplas till något eller några av de ovanstående fokusområdena.

Under rubriken ”God ekonomisk hushållning” redovisas de finansiella målen samt uppföljningen av dessa.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning:

Finansiella mål	Utfall 2016	Måluppfyllelse
Kommunen ska ha ett resultat som motsvarar 1,0 procent av kommunalskatt och statsbidrag.	Årets resultat 10,6 mnkr motsvarar 0,8 procent av kommunalskatt och statsbidrag.	Målet är ej uppfyllt.
Soliditeten ska öka.	Soliditeten exkl. pensions-skuld före 1998 har sjunkit till 33 procent under 2016.	Målet är ej uppfyllt.

Av redovisningen framgår att inget av de finansiella målen är uppfyllda 2016. Om hänsyn tas till soliditeten inkl. pensionsskulden för 2016 är den -9 procent.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens verksamhetsmål. Målen är inte uttryckligen satta för god ekonomisk hushållning.

Nämnd	Antal mål	Uppfyllda mål	Kommentar PwC
Kommunstyrelsen	5	4	Hög måluppfyllelse. Fyra av fem mål bedöms även som etappmål.
Tekniska Nämnden	6	5	Hög måluppfyllelse.
Utbildningsnämnden	5	2	Målet om att alla barn/elever/studerande/matgäster ska känna sig trygga i nämnden verksamheter uppfylls ej. Två mål uppfylls delvis.
Socialnämnden	5	2	Tre mål uppfylls delvis. Två av fem mål bedöms även som etappmål.
Miljö- och byggnadsnämnden	5	3	Två mål uppfylls ej; ”ökad tillsyn för förbättrad tillgänglighet” samt ”ökad tillsyn för en vackrare och välvårdad bebyggelsemiljö”.
Summa	26	16	Sju mål är delvis uppfyllda. Tre mål är ej uppfyllda.

I tabellen ovan redovisas inte målen för de gemensamma MTG-nämnderna. Lönenämnden bedöms ha uppfyllt 7 av 10 mål och IT-nämnden bedöms ha uppfyllt 3 av 3 mål.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är inte uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens uppföljning, att verksamhetens utfall endast delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Uppföljningen visar att 61,5 % av verksamhetsmålen är uppnådda i och med 2016 års resultat. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är delvis uppfyllda.

Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 10,6 mnkr (6,8 mnkr). Resultat medför ändå en negativ avvikelse mot budget med ca 2,4 mnkr. Utifrån upprättad driftsredovisning framgår att det är främst kommunstyrelsen som inte nått upp till beslutad ram. Den huvudsakliga orsaken är den rationaliseringspost på 16,3 mnkr som beslutats för 2016. Enligt driftsredovisningen har kommunstyrelsen endast lyckats åtgärda 2,5 mnkr vilket innebär en budgetavvikelse på -13,8 mnkr för denna budgetpost. Viss återhämtning sker inom kommunstyrelsen men även av övriga nämnder i kommunen. Av lämnade resultatkommentarer redogörs inte för detaljerna budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter och kostnader ökat medan avskrivningar minskat. Av lämnade upplysningar framgår orsakerna till förändringen avseende intäkter och kostnader.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Under året har kommunen vidtagit betydande åtgärder för att anpassa sin redovisning till detta krav.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckligt med noter även om ett förtydligande avseende investeringar kunde läggas till. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är inte uppställda jämte kommunens räkenskaper utan redovisas särskilt. De omfattar motsvarande noter. Uppställningen i övrigt följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Kommunen redovisar inte koncernens sammanställda redovisning jämte kommunens i enlighet med RKR 8.2.
- Upplysningar lämnas inte om operationell och finansiell leasingavtal i enlighet med RKR 13.2.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är uppräntade enligt god redovisningssed.

2017-03-20

Lars Dahlin
Uppdragsledare

Anette Fagerholm
Projektledare